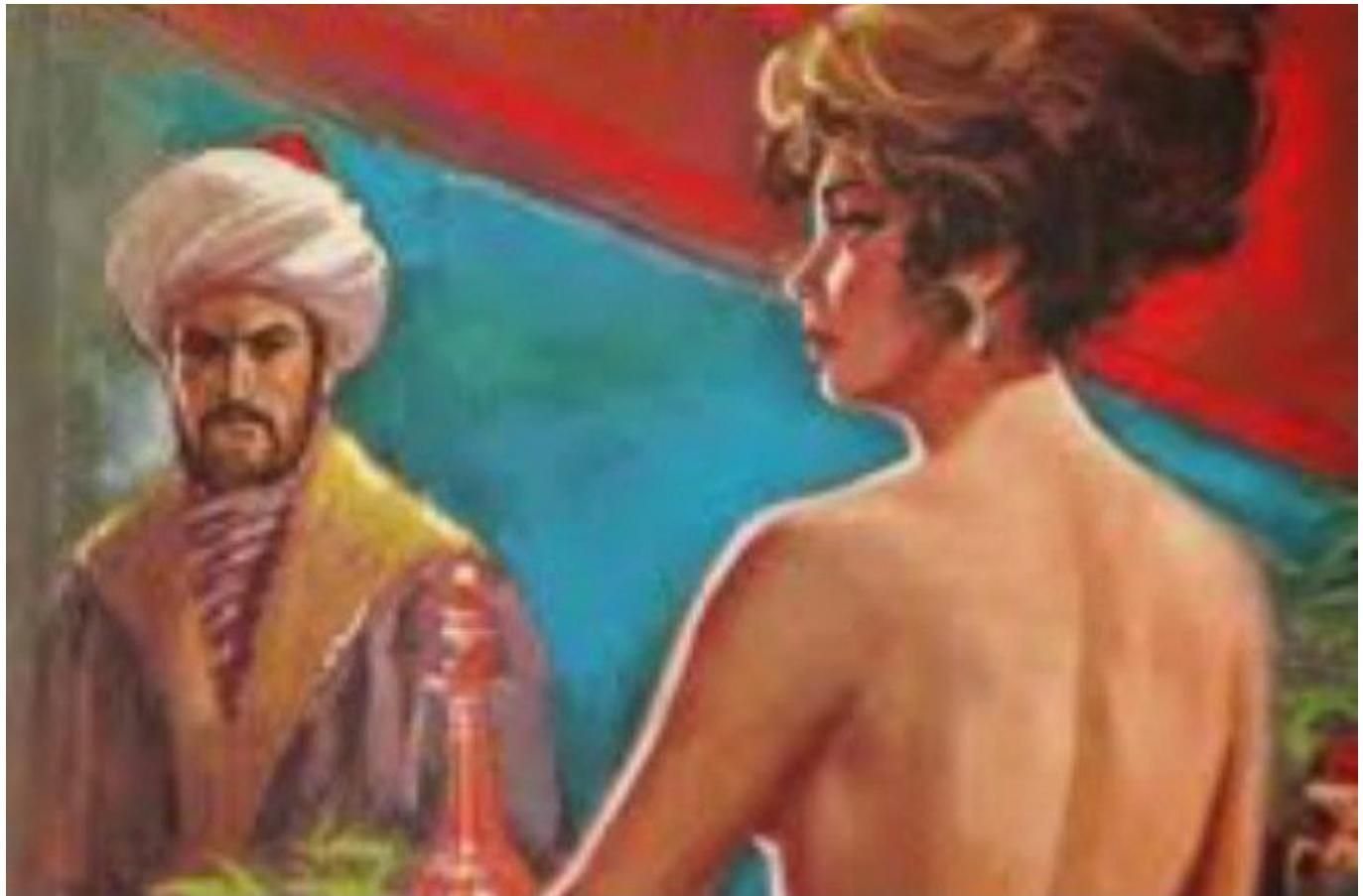

Sag döwülme

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Sag döwülme SAG DÖWÜLME

Osman Yüksel Serdengeçdi...

Ol "Meskewnama-Öç" atly şygyrynda şeýle ýazdy:

«Atalarymdan galan ölç bar ganymda,

Geçmişini s**eyin Bolgaryň, Meskewiň-de,

Doñuz gören ýaly jyny atlanýar duýgularmyň

Pesleriň sesini diňlänimde mikrofonda...

Ýöne şuny isleyän, diñe şuny ýatlagyn,

Ýatypdy Ýekaterina, Paltaçynyň goýnunda...»

Düýn... Milletçi-konserwatiw gatlaklarda öñi-ardy görünmeýän «Meskew duşmançylygy bardy. Seksual aňlatmalar bilen doly, ýalan-ýaşrykdan hyryny-dykyn taryhy hekgetleri zol-zol orta oklardylar! «Paltaçy Mämmet paşa-Ýekaterina» ertekisi ýaly... Ýazyjy Nejdet Sançar Paltaçynyň «çadyrynyň içini» göz öňüne

getirip «hem çuňňur ýigrenç duýyandygyny, hem-de jynsy duýgularynyň oýanýandygyny» ýazjak derejede öte geçdi. Nihal Atsyz, Nejip Fazyl, Kadir Mysyrogly ýalylaryň şondan tapawutly ýeri ýokdy. Ezeli rus duşmançylygy zol-zol jynsyýetçi ideologiyadan iýmitlendi nijeme ýyllap... (Şeýle jynsyýetçi, gödek we dowamly sögünip duran türk sagy, diýmäýin diýsem, «jemgyýetçilik ahlagynyň» gaýmagy hasaplanýardy!)

Ine... konserwatiw erdoganlar, yzagalak-fanatlar şular ýaly ideologik sredada ýetişdi.

Şonuň üçin olaryň dilinden «ussat» saýýan Nejip Fazyllary, Kadir Mysyrogullary düşmän geldi...

2019-njy ýyl. ABŞ-nyň döreden «S-400» konfliktingde Erdoganýň Russiýanyň tarapynda çykyş etmegini nähili düşündirip bileris? Bu syýasy pozisiýa sag ganatyň taryhy müddetinde nirä oturýar? Görüşümüz ýaly...

Sag (we çep) Erdoganýň syýasy pozisiýasyny analiz etmäge höwessiz. Munuň sebäbi sag ganatyň hakydasynدا «ezeli duşman Russiýa» garaýsynyň şindizem saklanyp galandygy ýatyrmy? (Çep ganatyňň Erdogan duşmançylygy-da şu syýasy üýtgesme babatda selhermeli bermegine päsgel berýär!)

Neoliberalizm syýasaty ýöntemleşdirip, duýguçyl «tribuna janköýerligine» düşürdi!

SAVAŞ ve DOSTLUK

Türk Sovyet İlişkileri

KEMAL ATATÜRK

SEmen BUDENI

yazar

Ibrahim Sırı Topçuoğlu

- 400 altyndan S-400-e

Türk sagy Russiýany nämüçin ezeli duşman saýdy?

Osmanly-Russiya arasyndaky 1877-1878-nji ýyllaryň uruşy (93 jeňi) muňa sebäp görkezilýär. Bolýa diýeli welin...

1908-nji ýylyň iýul rewolýusiýasy (Ikinji meşrutyýet) gatnaşyklary gowulandyrdy. Mysal üçin...

Stambulda rus harytlarynyň sergisi açyldy. Russiya «93 jeňinden» galan 125 million frank kontribusiýasından el çekdim Birinji jahan urşundan öň sadrazam Talat paşa Nikolaý II bilen onuň Krymdaky tomusky köşgünde duşuşyp, ýeň astyndan ýaranlyk teklibini etdi. Enwer paşanyň özem osmanly goşunyny Russiyanyň emrije bermegi teklip etdi. Netije gazanyp bolmady...

Emma. Uly uruş dostluga sebäp boldy: 1917-nji ýylyň Oktýabr rewolýusiýasından soň Brest-Litowsk şertnamasy baglaşıldy, Russiya Anadolydaky basyp alan ýerlerinden çekildi we Karsy, Ardahany, Batumy Osmanla yzyna berdi.

Galyberse-de, Milli-Azat edijilik uruşynda Sowet Soýuzynyň eden altyndyr ýarag kömegini bilmeýän ýok. Sowet hökümətiniň beren ilkinji puluny – 400 külçe altyny Enwer paşanyň agasy Halyl Kut paşa 1920-nji ýylda getirdi. (400 külçe altyndan «S-400»-e geldik!) Soňra müňlerce tüpeň, top, el bombasy, ok-däri geldi...

Gyzyl Goşunyň guramaçsy Simeon Aralow Ankaradaky ilkinji daşary ýurtly sowet ilçisi boldy. Gyzyl Goşunyň serkerdebaşsy Mihail Frunze Ankara kömege geldi. (Aralow we Frunze 1928-nji ýylda açylan Taksim respublikan memorial kompleksde ýerlerini aldylar!)

Sowet Soýuzy bilen dost-doganlyk we birek-biregiň üstüne cozmaçlyk boýunça şertnama baglaşıldy...

Nazillidäki mata fabrigi türk-sowet dostlugynyň bilelikdäki guran zawod-fabriklerunuň biridi.

Ýalan-ýaşryk habarlara garşıy sowet «TACC»habarlar agentligi bilen «Anadolu»habarlar agentliginiň arasynda maglumat alyp-berişligi başlandy.

Soňra näme boldy?

Hawa, türk sagy nädip Russiyany ýigrener ýaly boldy, bolduryldy?

TÜRK - SOVYET İLİŞKİLERİ (1920-1953)

KÂMURAN GÜRÜN

TÜRK TARİH KURUMU
kitapyurdu.com

• Meskew duşmanlygy

Ikinji jahan uruşynyň gutarmagy bilen arada duşmançylyk aç-açan ýüze çykdy...

Aýdylyşyndan... Sowet Soýuzy Türkíyeden Artwin, Kars, Ardahan liniýasynyň üstündäki araçägi düzetmegi talap edenmiş. Bu talabyň edilendigi hakdaky ýeke-täk çeşme şol wagtyň Moskwadaky türk ilçisi (ABŞ-na ýakyn durýandygy bilen tanalýan) Selim Sarperdi...

Meseläniň özeninde «Sowuk uruş» başlady we ABŞ Türkíyäni Sowet Soýuzyndan daşlaşdyrmak isledi. «Trumen doktrinasy» we yzyndan «Marşall kömegini», Koreýa uruşy we Türkíyäniň NAT0 harby blogyna alynmagy bilen Türkíye Sowet Soýuzyndan doly daşlaşdy, Günbatar blogyna girdi.

Türk sagynda amerikan tarapdarlygy döred8. Çepçiler bilen žurnal çykaryp, biri-birine «ýoldaş» diýýän türk sagy uly

gyşarmany başdan geçirirdi we «Russiýanyň şeýtanlaşdyrylmagy» sağy syýasatyň iň birinji argumenti boldy. Ýurduň howpsuzlygy gaýgysynyň ýeke-täk sebäbi Russiýa hasaplandy. Ýaşlar biri-birine gyrdyryldy...

Gaýtadan soraýaryn:

Sag ganatyň bu taryhy prosesine göz aýlap, Erdoganý Russiýa ýakynlaşmasyna nähili baha bermek gerek? Türk sagyndaky bu syýasy döwülmäni görmezlige salyp bolarmy?

Nejip Fazyllar ýeñildi. Respublikaçy kemalistler utdy.

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 14.06.2019 ý. Publisistika